

בעזרת השי"ת

גליון פרשת תולדות

יו"ל ע"י מכון והוצאת ספרי

"נקודות הכסף"

שע"י מוסדות

דברי שלום

ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א

בראשות הגה"צ רבי יחזקאל בינג שליט"א

רחוב מהרש"ל 11 בני ברק.

טלפון: 03-6196739

דוא"ל: 5798972@gmail.com

אתר: dshalom.org

שבתא טבא וכוט"ס

שיחת מו"ר שליט"א לפרשת תולדות

וַיֵּעָמֶר יִצְחָק לִידוּד לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עָקְרָה הוּא וַיַּעֲתָר לוֹ יְדוּד וַתַּהֲר רַבְּקָה אִשְׁתּוֹ:

פירש רש"י הק' הרבה והפציר בתפלה. וצריך להבין כפל הלשון שכתב הרבה והפציר.

והנה הגמ' במס' יבמות (דף סד ע"א) אומרת, א"ר יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים.

א"ר יצחק למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר (קלשון), מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקב"ה ממדת רגזנות למדת רחמנות.

ויש להבין, מה שייך אצל השי"ת שכולו טוב וחסד ומלא רחמים לומר שיש בו ח"ו מדת רגזנות שיש להפוך את דעתו ע"י תפילות למדת רחמנות. הלא כל המטרה שברא השי"ת את עולמו היא להיטיב לבריותיו, וא"כ מה הביאור בזה שברא את אבותינו עקורים ואז יתפללו, ויתן להם את משאלותם.

אמנם הביאור הוא, דהנה חלק מענין הטובה שברא השי"ת בעולמו הוא, ששפע הניתן לכל א' יבוא עם כלי כדי שהמקבל יוכל להנות ממנו. למשל כשהאדם צמא ורוצה לשתות אזי אם יתנו לו חבית ענקית מלאה במשקה כרצונו, לא יוכל להנות מזה רק אם יהיה לו כוס שיוכל לשפוך מהחבית את המשקה לכוס, ואז יוכל לשתות כרצונו. וכן השי"ת שרוצה להיטיב לבריותיו נותן לכל בריה שפע לפי תיקונו ויעודו בעולם, ובד בבד עם השפע נותן לו כלים שיוכל להנות מהשפע, וגם להיטיב מהשפע שקיבל גם לאחרים.

וענין הכלים שע"י יוכל האדם לקבל את השפע יתבאר עפ"י מה דאיתא בפסוק, פן תאכל ושבעת, בתים טובים תבנה וישבת, וכסף וזהב ירביון ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך, וזכרת כי ה' אלקיך הוא הנותן לך כח לעשות חיל (פר' עקב).

ואזהרה זאת שבתורה הק' היא, מאחר והאדם נברא מנשמה רוחנית המשתוקקת כל הזמן לקיים את רצון השי"ת, ומלובשת בגוף חומרי עב גס המשתוקק לתאוות והבלי העוה"ז, וטבע הגוף הוא שבעת שהאדם מצליח והולך לו כרצונו בכסף וזהב וכבוד ושארי דברים שרוצה, אזי מצד גופו החומרי הוא מתחיל להתרומם ולהתגאות בכוחו וחכמתו שהמה עשו לו את החיל הזה ושוכח לגמרי מה שהיה עמו מימי קדם שלא היה מסוגל לעשות מאומה, וכל מה שעשה הלך הפוך ממה

שרצה, ואז דוחק בזה את כח הנשמה הטהורה המשתוקקת להבורא ית', וכך יוצא שכל ההטבה שקיבל מאת ה' נהפך לו מתוק למר, שבמקום לשמוח ולראות את יד ה' כיצד השי"ת ברוב רחמיו חסדיו משפיע לו מטובו וממלא בחסדו את משאלותיו לעוזרו, לוקח את טובות ה' ומתרחק ע"י ממנו יתברך, וזה נקרא שקיבל שפע בלי כלי, ואין לו משפע זה מאומה כי אם חומריות נפסדת.

ולכן התורה הק' מזהירה את האדם, שלא ישתכח מלבו הנקודה האמיתית בעת הצלחתו, שיזכור תמיד שהצלחה זו אינה מציאות, אלא סיבה היא מאת המסבב את הסיבות ורק השי"ת משפיע ונותן, ובלעדיו אין לאדם מאומה, וכן בעת שרואה שאינו מצליח ואין לו כל מיני דברים שזקוק להם וחפץ בהם, לבל יפול בדעתו לחשוב שהסיבה הזו או המקרה הזה גורמים לכך, אלא ידע וישריש בקרבו שזה שאין לו את חפצו הוא משום שהשי"ת עדיין לא נתן לו את חפצו ולכן אין לו.

וידיעה זו שהאדם משריש בקרבו, טובה גדולה ונצחית עבור האדם, ועל ידה נעשה הכלי האמיתי לקבל את השפע ההצלחה וההטבה מאתו יתברך, שיוכל להנות מטוב ה' באופן אמיתי ושיהיה לו תועלת רבה מכך לעבוד את בוראו.

ולכן השי"ת החושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח, ורוצה שיהיה לאדם טוב אמיתי עם כלים נכונים, שהשפע והטוב שמקבל יגיע באופן הנכון לתועלתו בלא שיקלקל אותו ח"ו, לכן נותן לו לאדם זמנים שאין לו את חפצו, ומעכב לו את ישועתו ומונע ממנו את רצונו וצרכיו, ומשפיע לו באופן המצומצם רק מה שצריך, וזה טובה גדולה לו, שע"כ נכנע לבבו בקרבו ונמס לבו וגסות רוחו הבאה מצד גופו החומרי בקרבו ויהי למים, ומתעורר ע"כ לחפש את השי"ת ומתפלל לפניו עוד ועוד על הענינים שרוצה,

וכן נלחם הוא עם האמונה הטהורה לא לפול בדעתו ולא להחלש ח"ו מקרבת ה' הטוב, ומבקש ומדבר עמו יתברך שוב ושוב מגודל אמונתו שאין לו עסק עם שום בריה וסיבה בעולם, כי זה שישועתו מתעכבת ומה שצריך לפי דעתו לא מתמלא, ברור לו שמאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו לטובתו ולעוזרו, דבאותו הרגע שקבע השי"ת שיקבל את ישועתו אינו זקוק לשום אדם או סיבה, כי תיכף ומיד השי"ת המסבב את כל הסיבות יסבב לו את ישועתו מה שצריך.

וע"י תפילותיו ואמונתו והעיכובים שמקבל במה שרוצה ולא מתרעם ע"כ אלא מבין שהם לטובתו, גורמים לכך שאט אט מזדכך האדם ומתברר ומתאמת אצלו יותר ויותר שהשי"ת הוא בורא ומנהיג כל הברואים והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים, ואין לו עסק עם שום אדם רק אתו יתברך, ומתקרב יותר ויותר אליו יתברך עד שמשתרש בקרבו אור האמונה הטהורה בבהירות גדול שהכל מהשי"ת, וע"כ נעשה אצלו כלים לקבל את השפע וההטבה של השי"ת, ואין פחד שבעת שיקבל את הטובות יבעט בהם וישכח מה', אלא ההיפך בכל טובה שיקבל יהיה לו ברור כשמש שמאת ה' היא להיטיבו ולעוזרו וכך ההטבה היא לטובתו הטבה אמיתית, ולא בבחי' עושר השמור לבעליו לרעתו.

וזה הביאור במה שאמר דוד המלך ע"ה בתהילים "וליבי חלל בקרבי" שמרוב הצרות והיסורים שעבר, בהם נלחם בכל בכוחות לא להשבר ולא לעשות משום צער וסיבה של יסורים מציאות, אלא לחיות הכל עם אמונת בורא עולם, נעשה לבו חלול בקרבו, שהגיע לדבקות האמיתי שאין עוד מלבדו בכל הענינים, ולכן נאמר עליו "דוד מלך ישראל חי וקים".

וזה הביאור במה שהשי"ת עשה את אבותינו עקורים, כי העקרות היתה סיבה מאתו יתברך להתקשר ולהתחבר איתו, ע"י מלחמת האמונה לא להכנס לכאב ולפחד שהנה אין לו ילדים, ואחר שילך מהעולם לא ישאר ממנו כלום, אלא שהכל מהשי"ת, והשי"ת יכול ברגע א' להושיעו, וזה מה שרצה השי"ת בזה שהתאווה לתפילותיהם ולקשר שנתנו אליו יתברך, וזה היה בכוונה תחילה שע"כ נעשה אצלם כלים עצומים להמשיך נשמות כאלו בעולם שהם האבות הק' שע"י בנין כלל ישראל ופרסום אלוקותו יתברך עד סוף כל הדורות.

וזה מה שרש"י הק' מפרש "שהרבה והפציר בתפילה", שהבין שכל הענין זה הוא לעשות את הכלים ע"י התפילות והאמונה, לכן עבד על כך שוב ושוב, כמו"ש זה בזוית זה וזו בזוית זו" שכ"א הבין בנסיון שזה העבודה הפרטית שלו, וזה מה שאמר יעקב לרחל התחת אלוקי אנוכי, שלא תפנה אליו לישועה כי זה העבודה שלה להמתיק את בחי' אלקים ולהופכה לרחמים ע"י התפילות והאמונה, עד שזכו לישועה הכללית שבזכותה אנו ניזונים עד היום.

וממנו נקח לעבוד את ה', בכל ענין וישועה שזקוק האדם לבל יפול בדעתו, ולא יחפש לעצמו מיני סגולות וישועות מהכא להתם, או להתלות על כל מיני בוקי סריקי שזה יעזרו או אחר יעזרו, אלא יבין שמאת ה' היתה זאת, לעזור ולהביאו אל תכליתו האמיתי, לקדשו ולטהרו ולזככו להביאו לקרבת ה', שיושרש בקרבו שכל מאורעותיו והרפתקאותיו לטוב או לרע מאת ה' המה, וכל מה שלוחץ עליו ומצער אותו ידבר עם השי"ת, בקשר חזק ואמיץ שוב ושוב, וכל מה שמצליח ישריש בקרבו שהוא מאת ה' שוב ושוב, וידע ויאמין אפי' שאינו מרגיש, שנעשה עי"כ כלים טובים שנשמתו לקבל את אור וטוב ה', ותיכף שהשי"ת יראה שמה שחפץ הוא טוב אמיתי עבורו יקבלו האדם בקלות ובנחת רוח, ולכן כל המוטל עליו הוא רק לשנן ולעבוד עם האמונה הטהורה להתקשר ולהתחבר עם השי"ת ועי"כ יזכה לטוב האמיתי והנצחי.

והשי"ת אבינו הטוב, יעזרנו על דבר כבוד שמו יתברך ויתעלה, ויזכינו לעשות רצונו ולעובדו בלבב שלם אכי"ר.

ספה"ק מאור ושמש

עוד בפסוק הנ"ל, ופירוש רש"י עד כי גדל מאד שהיו אומרים זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך. ויקנאו אותו פלשתים וגו'.

לבאר הענין כי הנה לכל אדם יש קטנות ראשון וגדלות ראשון, קטנות שני וגדלות שני. ולהבין מעט נאמר דהנה האדם המתחיל מעט לעבוד הבורא באמת עד שבא לגדלות ראשון שיש לו שכל להבין איך לשית עצות לנפשו לעבוד את ה' באמת, אך כל זמן שלא נודרך החומר לגמרי לבטל ממנו כל התאוות הגשמיות ולא תיקן לגמרי כל החטאת נעורים נופל ממדריגתו ובא לקטנות שני, וצריך ליתן עצות בנפשו בהתעוררות רב שיזדכך לגמרי, ואז בא למדריגת גדלות שני דהיינו דביקות הבורא יתברך שמו, ויוכל לעבוד את ה' בכל תנועותיו אפילו בעסקו בעניני עולם הזה אינו מזיק לו כלל שיפול חס ושלום ממדריגתו בעבודת הבורא בדביקות. רק שבעת התורה והתפילה הוא דבוק מאד ויש לו כמעט התפשטות הגשמיות, ואחר התפילה בעת שעוסק בעניני עולם הזה דהיינו באכילה ושתייה או בהתעסקו בדירות נאות וכדומה הוא הכל מקשר למלכות שמים. ומי שחנן ה' אותו בבינה שבא למדריגה זו גדלות שני לזה האדם חונן ה' בכל טוב בדירות ומלבושים וכלים וסוסים ובהמות מחמת שיש לו שכל לקשר הכל להבורא ברוך הוא ולא יזיק לו העשירות, ועל צדיק כזה יש קנאה גדולה מרשעי הזמן על מה שרואים שיש לצדיקים חלק בעניני עולם הזה:

וזה פירוש הפסוק ויגדל האיש וילך הלוך וגדול עד כי גדל מאד פירוש שבא למדריגת גדלות שני, וזה מרמז רש"י עד שאמרו זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך, הנה זבל לשון דביקות כמו שאמר הכתוב (בראשית ל, כ) יזבלני אישי ורצה לומר הזבל רצה לומר הדביקות שהיה ליצחק בעת פרידתו מהדביקות הגדול שהיה לו בעת התפילה והיה עוסק בעניני עולם הזה, ולא היה לו אז רק השארת המוחין הם יותר מכספו וזהבו של אבימלך רצה לומר כסף וזהב מרמז ליראה ואהבה כידוע, ורצוננו בזה שהשארת המוחין שיש לצדיק גדול שבא למדריגת גדלות שני הם יותר מהיראה ואהבה שיש לאבימלך היינו להאיש אשר

מתחיל להכנס בעבודה, כי אבי פירושו רצון מלשון ואבית תהלה היינו שאין לו רק רצון לעבוד עבודת המלך מלכי המלכים הקב"ה. על כן ויהי לו מקנה בקר וגו' ועבודה רבה רצה לומר מחמת עבודתו רבה שיש לו שכר גדול וגדלות המוחין לעבוד את ה' יתברך בכל עניני עולם הזה, על ידי זה נתן לו ה' יתברך מקנה וגו', ועל ידי זה ויקנאו אותו פלשתים כאמור למעלה:

ובזה יובנו שאר הכתובים שבפרשה ואבימלך הלך אליו מגרר וגו' ויאמרו ראו ראינו וגו' אם תעשה עמנו וגו' כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך ה', והנה נבאר המשך הפסוקים. גם יש לדקדק כי מלת רק הוא למותר, וגם תיבת עמך אין לו הבנה, והיה די וכאשר עשינו לך טוב. ולדרכינו יבואר דהנה בעוונותינו הרבים מחמת הקנאה שמקנאים הרשעים את הצדיק כנ"ל מחמת זה מוכרח הצדיק לעקור דירתו ממקומם מחמת גודל הקנאה והשנאה שאין יכולים לראות בטובת הצדיק שחנן אותו ה', וזו הטובה שעושים להצדיק שמניחים אותו לילך מאתם עם כל אשר לו ואינם גוזלים וחומסים רכושו לטובה גדולה יחשב אצלם, כי לפעמים נמצאים רשעים גדולים מהם שאף לוקחים כל אשר להצדיק כי הוא כמעט כהפקר אצלם. והרשעים כאלו אשר בסיבתם הוכרח הצדיק לעקור דירתו מהם אחר שהצדיק עוקר דירתו מרגישים החסרון של העדר הצדיק, כי בהיות הצדיק דר אצלם היה להם שפע בזכותו ובהעדרו נחסר מהם זאת כידוע מאמר חז"ל (בראשית רבה סח, ו) יציאת צדיק מן המקום עושה רושם, וכשמרגישים ההעדר אזי חוזרים ומפייסים את הצדיק אשר גרשו מאתם:

ספר מורה נבוכים לרבינו הרמב"ם

חלק ג פרק נ"א ובו יסודות גדולים בעבודת ה'

זה הפרק אשר נזכרהו עתה אינו כולל תוספת ענין על מה שכללו אותו פרקי זה המאמר, ואינו רק כדמות חתימה עם באור עבודת משיג האמיתיות המיוחדות באלוה ית', אחר השגתו, אי זה דבר הוא - והישירו להגיע אל העבודה ההיא, אשר היא התכלית אשר יגיע אליה האדם, והודיעו איך תהיה ההשגחה בו בעולם הזה עד שיעתק אל 'צרור החיים':

ואני פותח הדברים בזה הפרק במשל שאשאהו לך. ואומר, כי המלך הוא בהיכלו, ואנשיו כולם - קצתם אנשי המדינה וקצתם חוץ למדינה, ואלו אשר במדינה - מהם מי שאחוריו אל בית המלך ומגמת פניו בדרך אחרת, ומהם מי שרוצה ללכת אל בית המלך ומגמתו אליו ומבקש לבקר בהיכלו ולעמוד לפניו, אלא שעד היום לא ראה פני חומת הבית כלל; ומן הרוצים לבוא אל הבית - מהם שהגיע אליו והוא מתהלך סביבו, מבקש למצוא השער, ומהם מי שנכנס בשער והוא הולך בפרוזדור, ומהם מי שהגיע עד שנכנס אל תוך הבית, והוא עם המלך במקום אחד, שהוא בית המלך; ולא בהגיעו אל תוך הבית יראה המלך או ידבר עמו אבל אחר הגיעו אל

תוך הבית אי אפשר לו מבלתי שישתדל השתדלות אחרת, ואז יעמוד לפני המלך ויראהו מרחוק או מקרוב, או ישמע דבר המלך או ידבר עמו:

והנני מפרש לך זה המשל אשר חדשתי לך ואומר, אמנם אשר הם חוץ למדינה הם כל איש מבני אדם שאין לו אמונת דת, לא מדרך עיון ולא מדרך קבלה, כקצות התורן, המשוטטים בצפון, והכושיים, המשוטטים בדרום, והדומים להם מאשר אתנו באקלימים האלה. ודין אלו כדין בעלי חיים שאינם מדברים, ואינם אצלי במדרגת בני אדם, ומדרגתם בנמצאות - למטה ממדרגת האדם ולמעלה ממדרגת הקוף, אחר שהגיע להם תמונת האדם ותארו והכרה יותר מהכרת הקוף:

ואשר הם במדינה אלא שאחוריהם אל בית המלך - הם בעלי אמונה ועיון, אלא שעלו בידם דעות בלתי אמיתיות, אם מטעות גדול שנפל בידם בעת עיונם או שקבלו ממי שהטעם, והם לעולם מפני הדעות ההם, כל אשר ילכו - יוסיפו רוחק מבית המלך. ואלו יותר רעים מן הראשונים הרבה, ואלו הם אשר יביא הצורך בקצת העיתים להרגם ולמחות זכר דעותם - שלא יתעו זולתם:

והרוצים לבוא אל בית המלך ולהכנס אצלו אלא שלא ראו בית המלך כלל - הם המון אנשי התורה - רצוני לומר, 'עמי הארץ העוסקים במצוות': והמגיעים אל הבית ההולכים סביבו - הם התלמודיים, אשר הם מאמינים דעות אמיתיות מצד הקבלה ולומדים מעשי העבודות, ולא הרגילו בעיון שרשי התורה ולא חקרו כלל לאמת אמונה:

ואשר הכניסו עצמם לעין בעקרי הדת כבר נכנסו לפרוודור; ובני אדם שם חלוקי המדרגות בלא ספק: אבל מי שהגיע לדעת מופת כל מה שנמצא עליו מופת, וידע מן הענינים האלוהיים אמיתת כל מה שאפשר שתודע אמיתתו, ויקרב לאמיתת מה שאי אפשר בו רק להתקרב אל אמיתתו, כבר הגיע עם המלך בתוך הבית:

ודע, בני, שאתה, כל עוד שתתעסק בחכמות הלימודים ובמלאכת ההגיון, אתה מכת המתהלכים סביב הבית לבקש השער - כמו שאמרו 'ז"ל' על צד המשל, "עדין בן זומא מבחוץ". וכשתבין הענינים הטבעיים, כבר נכנסת בפרוודור הבית, וכשתשלים הטבעיות ותבין האלוהיות, כבר נכנסת עם המלך 'אל החצר הפנימית', ואתה עמו בבית אחד - וזאת היא מדרגת החכמים, והם חלוקי השלמות. אבל מי שישים כל מחשבתו, אחר שלמותו באלוהיות, והוא נוטה כולו אל האלוה ית', והוא מפנה מחשבתו מזולתו, וישים פעולות שכלו כולם בבחינת הנמצאות, ללמוד מהם ראייה על האלוה ית', לדעת הנהגתו אותם על אי זה צד אפשר שתהיה - הם אשר באו אל בית המלך - וזאת היא מדרגת הנביאים. יש מהם מי שהגיע מרוב השגתו ופנותו מחשבתו מכל דבר זולתי האלוה ית' עד שנאמר בו, "ויהי שם עם יי" - וישאל ויענה, וידבר וידובר עמו במעמד ההוא המקודש; ומרוב שמחתו במה שהשיג, "לחם לא אכל ומים לא שתה" - כי החחוק השכל, עד שנתבטל כל כח עב שבגוף - רצוני לומר, מיני חוש המישוש. ויש מן הנביאים מי שיראה לבד, ויש מהם מי שיראה מקרוב ומהם מי שיראה מרחוק - כאמרו, "מרחוק יי נראה לי". וכבר הקדמנו לדבר במדרגות הנבואה:

ונשוב אל כענין הפרק, והוא - להזהיר שישים האדם מחשבתו באלוה לבדו, אחר שהגיע על ידיעתו (כמו שבארנו), וזאת היא העבודה המיוחדת במשיגי האמיתות, וכל אשר יוסיפו לחשוב בו ולעמוד אצלו - תוסיף עבודתם. אבל מי שיחשוב באלוה וירבה לזכרו מבלי חכמה, אבל הוא נמשך אחר קצת דמיון לבד, או נמשך אחר אמונה שמסרה לו זולתו, הוא אצלי, עם היותו חוץ לבית ורחוק ממנו, בלתי זוכר האלוה באמת ולא חושב בו - כי הדבר ההוא אשר בדמיונו ואשר יזכור בפיו אינו נאווה לנמצא כלל, אבל הוא דבר בדוי שבדהו דמיונו - כמו שבארנו בדברינו על התארים. ואמנם ראוי להתחיל בזה המין מן העבודה - אחר הציור השכלי; והיה כאשר תשיג האלוה ומעשיו כפי מה שישכלהו השכל, אחר כן תתחיל להמסר אליו, ותשתדל להתקרב לו, ותחזק הדיבוק אשר ביניך ובינו, והוא - השכל - אמר, "אתה הראת לדעת כי יי וגו'", ואמר, "וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'", ואמר, "דעו כי יי הוא אלוהים". והנה בארה ה'תורה' כי זאת העבודה האחרונה, אשר העירונו עליה בזה הפרק, לא תהיה אלא אחר ההשגה - אמר, "לאהבה את יי אלוהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" - והנה בארנו פעמים רבות כי האהבה היא כפי ההשגה, ואחר ה'אהבה' תהיה העבודה ההיא, אשר כבר העירו 'ז"ל' עליה ואמרו, "זו עבודה שבלב", והיא אצלי - שישים האדם כל מחשבתו במושכל הראשון ולהתבודד בזה כפי היכולת. ולזה תמצא דוד ע"ה שצוה שלמה בנו והזהירו מאד בשני הענינים האלה - רצוני לומר, להסתכל בהשגתו ולהשתדל בעבודתו אחר ההשגה - אמר, "ואתה שלמה בני, דע את אלוהי אביך ועבדהו וגו', אם תדרשנו - ימצא לך וגו'" - והאזהרה לעולם היא על ההשגות השכליות, לא על הדמיונות - כי המחשבה בדמיונות לא תיקרא 'דעה', ואמנם תקרא 'העולה על רוחכם'. הנה התבאר כי הכונה אחר ההשגה היא - להמסר אליו ולהשים המחשבה השכלית בחישקו תמיד - וזה ישלם על הרוב בבדידות ובהתפרדות. ומפני זה ירבה כל חסיד להפרד ולהתבודד, ולא יתחבר עם אדם רק לצורך הכרחי:

הערה. הלא בארתי לך שזה השכל אשר שפע עלינו מהאלוה ית' הוא הדיבוק אשר בינינו ובינו. והרשות נתונה לך, אם תרצה לחזק הדיבוק הזה - תעשה, ואם תרצה להחלישו מעט מעט עד שתפסקהו - תעשה. ולא יתחזק זה הדיבוק רק בהשתמשך בו באהבת האלוה ושתהיה כונתך אליה (כמו שבארנו), וחולשתו תהיה בשומך מחשבתך בדבר זולתו. ודע שאתה - ולו היית החכם שבבני אדם באמיתת החכמה האלוהית - כשתפנה מחשבתך למאכל צריך או לעסק צריך, כבר פסקת הדיבוק ההוא אשר בינך ובין האלוה ית' ואינך עמו אז, וכן הוא אינו עמך, כי היחס ההוא אשר בינך ובינו כבר נפסק בפועל בעת ההיא. ומפני זה היו מקפידים החסידים על השעות שהיו בטלים בהם מלחשוב באלוה, והזהירו ממנו, ואמרו, "אל תפנו אל מדעתכם"; ואמר דוד, "שויתי יי לנגדי תמיד, כי מימיני בל אמוט - הוא אומר, איני מפנה מחשבתי ממנו, וכאילו הוא יד ימיני, אשר לא ישכחה האדם כהרף עין, לקלות תנועתה - ומפני זה לא אמוט - כלומר, לא אפול: **המשך בשבוע הבא בע"ה**